

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs Cvm Bigamis an possit dispensare? Allegatio XLIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

- 13 Bigamum non inducit multipliciter matrimonij rati, non dum consummati.
 14 Bigamia incurritur per matrimonium cum corrupta, aut cum pluribus mulieribus, non autem si vir cum pluribus copularetur meretricibus.
 15 Bigamia similitudinaria contingit quando quis post votum ſolemne caſtitaſtis emiſſum in profeſſione religionis, vel in ſuſceptione ſacrorum Ordinum, matrimonium celebrat cum aliqua virgine, vel corrupta, eamque carnaliter cognoscit.
 16 Bigamus excluditur à clericatu.
 17 Bigamus non poteſt beneficia conſequi.
 18 Bigamus ſi ordinetur characterem recipit.
 19 Episcopuſ bigamum ordinans quam poenam incurrat.
 20 Bigamia vera irregularitas ſolo iure Pontificatio inducitur.
 21 Pontifex Summuſ in omnibus bigamiae ſpeciebus poteſt diſpenſare.
 22 Episcopuſ in bigamia vera vel interpretatiua ad Ordines etiam minores, & ſimplex beneficium diſpenſare non poteſt.
 23 Reſertur ſecunda ſuper hoc ſententia.
 24 Reſertur tertia ſuper hoc ſententia.
 25 Prima verior, quæ in certis caſibus limitatur.
 26 Episcopuſ valet diſpenſare in bigamia ſimilitudinaria, ſi clericuſ cum unica & virgine matrimonium contraxerit.
 27 Episcopuſ in bigamia ſimilitudinaria contracta etiam ex matrimonio cum vidua vel corrupta poteſt diſpenſare, ſi ex delicto oriatur.

EPISCOPIVS CVM BIGAMIS an poſſit diſpenſare?

ALLEGATIO XLIX.

TRiplex à Doctõribus ſolet communiter bigamiae ſpecies aſſignari, vera, ſcilicet, interpretatiua, & ſimilitudinaria, quamvis glos. verbo in bigamis in cap. 2. de bigamis, duas ſolas priores bigamiae ſpecies conferat. Vera bigamia contrahitur quando quis vere duas vxores legitime duxit, eaſque carnali copula cognouit cap. deinde, cap. Accuſatus 26. diſt. Con. in Clem. ſi furioſuſ par. 1. §. 2. num. 5. Milis in ſuo reperto. verbo bigamus verus, Tolet, in inſtr. Sacerdotum lib. 1. cap. 70. Vivald. in candelabro aureo par. 2. ubi de irregularitate bigamiae, Maiol. de irregularitat. lib. 1. cap. 33. num. 2. Villadic. eod. tract. cap. 13. Vgolm. eod. tract. cap. 56. paragraph. 1. ad finem, praxiſ episcopaliſ par. 1. verbo bigami, Brunor. à Sole in locis commun. verbo bigamus 2. Farin. fragment. criminal. par. 7. lit. 8. num. 113. Sayr. de cenſur. lib. 6. cap. 3. numer. 23. Valent. tom. 4. diſp. 7. & 19. punct. 5. Molin. de iuſtit. tom. 4. diſp. 67. num. 4. Rebel. de obligat. iuſtit. par. 2. lib. 3. de matrim. quæſt. 20. num. 4. Sanch. de matrim. lib. 7. diſp. 83. num. 8. Coninch. de ſacram. & cenſur. diſp. 18. dub. 11. n. 102. Campanil. in diuerſor. iuris Canonici rub. 11. cap. 6. n. 3. Nicol. Garc. de benefic. par. 7. cap. 6. num. 15. Bonacin. de cenſur. diſp. 7. q. 2. punct. 5. n. 2. Fr. Ludou. Miranda in manuali Pral. to. 2. q. 8. art. 2. in prime. verſ. 3.
 2 Aliqui tamen acriter contendunt non dici bigamum, qui ante baptiſmum alteram, aut vtramque habuit vxorem, eo quod in baptiſmo quidquid in

veteri homine geſtum eſt, ſolutum apparet, vt in diſt. cap. deinde, & Abb. in cap. gaudemus n. 16. de diuorſijs, & non ſolum conſert gratiam, qua deletur peccatum originale, & actuale, verum etiam delet omnem poenam peccatiſ debita D. Thom. quaſt. 69. art. 2. Peranti. Coninch. & Nugn. ibidem, Bonacin. de ſacram. diſp. 2. quaſt. 2. punct. 7. n. 5. Sed verius eſt bigarum dici etiam, qui ante baptiſmum, alteram, aut vtramque habuit vxorem, ſecundum citatoſ, n. 1. qui prædictæ obiectioni per multas tradunt rationes, & reſponſiones, quarum aliquas congeſſit glos. verbo inter peccata in diſt. c. deinde, eaque omniũ optima mihi videtur, quam reſert D. Ambroſ. lib. 1. officiorum, & lib. 10. epiſt. 82. ad Verellen. quod culpa, non lex lauacro tollitur, atqui non iterare coniugium legis eſt præceptum quoad ſuſcipiendos Ordines, ergo Baptiſmuſ nequit coniugium, legemue auferre, ſed tantum peccata diluere, & ſequelaſ illorum, ſequuntur Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 28. num. 7. Card. Bellarm. in controuerſ. Cath. tract. 2. de clericis cap. 24. verſ. contra vero, Campanil. diſt. cap. 6. num. 4. Bonacin. de cenſur. diſp. 7. quaſt. 2. punct. 5. num. 13.
 3 Nec obſtat quod infidelis non ſit ſubdituſ Eccleſiae, & per conſequens non obligatur legibus ab illa impoſituſ ſuper irregularitate bigamiae incurrenda. Reſpondetur enim cum Soar. tom. 5. diſp. 49. ſect. 4. num. 14. bigamiam non cadere ſuper infidelem pro tempore infidelitatis, ſed ſuper ipſum iam baptizatum, nam Eccleſia hunc facit irregularem ob indicium incontinentiae, ex eo quod contraxerit biſ matrimonium, vel ob indecentiam ex eo quod contraxit cum corrupta. Nec etiam obſtat quod infidelis occidens alium iuſte, vel iniuſte tempore infidelitatis, non eſt irregulariſ; nam reſpondetur hoc ita fuiſſe à iure conſtitutum, quod irregularitatem homicidij non impoſuit niſi ob patratum poſt baptiſmum cap. ſi quiſ viduam 30. diſt. c. ſi quiſ poſt baptiſmum, 51. diſt. Ratio maniſeſta eſt quia Eccleſia non induxit impedimentum hoc ad Ordines ſuſcipiendos in alicuiuſ delicti poenam, vt ea per baptiſmum vna cum delicto remittatur: ſed quia id matrimonium non eſt aptum ad ſignificandam coniunctionem Chriſti cum Eccleſia: qui defectuſ aq̃ue inuenitur in matrimonio ante baptiſmum, ac poſt illam inito, ita Sanch. d. lib. 7. diſp. 83. num. 9.
 4 Interpretatiua bigama ob id dicta quod à vera bigamia partim deficiat, partim vero illi aſſimiletur, & ſecundum alioſ interpretatiuſ bigamus ita dictuſ quaſi ex interpretatione factuſ vna caro cum vxore diuiſerit carnem in plures, quatuor modis incurritur, & efficitur. Primuſ eſt quando quiſ ducit viduam à priori viro cognitam, vel per fornicationem corruptam, & cum ea conſummat matrimonium. Secundus quando virginem à ſe ductam, ac poſtmodum adulteriſ ream carnaliter cognoscit. Tertiuſ quando quiſpiam duo init & conſumit matrimonia, alterum de iure, id eſt, validum, alterum de facto, id eſt, irritum, ſiue priori coniuge viuente, ſiue defuncta. Quartuſ quando duo init matrimonia de facto, id eſt, ambo irrita.
 5 Primuſ ergo bigamiae interpretatiuæ moduſ eſt quando quiſ vnicam, ſed corruptam duxit, nempe viduam à priori viro cognitam, c. ſi quiſ viduam, cap. præcipimus 34. diſt. c. quiſ 84. diſt. Nau. conſ. 1. n. 2. de bigamis, Gregor. l. 4. verbo que ſcia tit. 1. part. 3. Henrig. lib. 12. c. 6 §. 10. Flamin. de reſign. lib. 5. q. 3. n. 191. Sanch. diſt. lib. 7. diſp. 84. num. 7. Nicol. Garc. diſt. c. 6. num. 15. Campanil. diſt. c. 6. n. 5. Bonacin. diſt. c. 6. n. 5. verſ. in-

interpretatiua, *Valer. Reginal. in praxi fori penitent. lib. 30. num. 85. in fine. Beller. disquisit. clerical. par. 1. tit. de disciplina clericali §. 6. n. 26.* Etiam si huiusmodi viduam inualide duxerit (loquimur de eo, qui nec profectus nec in sacris constitutus est) ita *Nauar. in man. cap. 27. num. 195. & dist. conf. 1. in utraque edit. Henric. dist. cap. 6. num. 9. in fine. & in comment. lit. T. Frat. Emman. 10.1. sum. cap. 158. concl. 4. & alij, quos refert, & sequitur Sanch. dist. disp. 84. num. 11. & num. 12.* resoluit non incurrir irregularitatem si illud vnicum matrimonium cum vidua, vel corrupta sit validum, iuxta Ecclesie præsumptionem, quamuis in foro conscientie non sit tale.

6 Hoc etiam primo modo incurritur interpretatiua bigamia, quando quis aliam quocunque modo corruptam duxit, meretricem scilicet, aut concubinam *cap. maritum 33. dist. cap. qui in aliquo 31. dist. Nauar. in man. cap. 27. num. 195. vers. interpretatiua est. Rebuff. de pacificis possessoribus num. 193. vers. quintus. Flamin. dist. quæst. 3. num. 192. Campanili d. cap. 6. num. 6. Sanch. dist. disp. 84. num. 7. vbi num. 8.* resoluit ab hac irregularitate excusari contrahentem cum virgine, quam tamen credebat corruptam, quia censuræ nunquam incurruntur ob solam intentionem deficiente facto.

7 At vero si ipsemet vir ducat fecundam à se solo defloratam, bigamus non efficeretur, nec promoueri detineretur, nam irregularitas ducentis corruptam ideo contrahitur, quia cum femina, cum qua vir efficitur vna caro, diuiderit carnem suam in plures, censetur etiam virum diuulsiße ex iuris interpretatione, quod hic nullatenus reperitur, vxor enim non diuulsi carnem suam in plures, cum ab vno solo cognita fuerit, ita *glos. fin. in dist. cap. debitum, de bigamis, glos. verbo de pensata in cap. qualis 30. quæst. 5. & verbo contraxerunt in cap. vnic. de clericis coniugatis, in sexto. & vltra ordinarios citatis iuribus Con. in clement. si furiosus par. 1. §. 2. n. 2. in fine. Nau. dist. num. 195. Henric. dist. cap. 6. §. 10. Frat. Emman. dist. tom. 1. sum. cap. 158. num. 3. concl. 2. in fine. Pinald. in canelatro aureo p. 2. vbi de irregularitate bigamia num. 4. Campanili. dist. num. 6. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 4. num. 17. Beller. dist. §. 6. num. 28. plures quos refert & sequitur Sanch. dist. disp. 84. numer. 14.*

8 Secundus bigamie interpretatiue modus est, quando quis ducens virginem, postquam adulterata fuerit, illam etiam ignoranter carnaliter cognoscit, ita probant text. in *cap. si cuius, & in cap. si laici 34. dist. Nauar. dist. num. 195. Mayol. de irregularit. lib. 1. cap. 33. num. 6. Pinald. vbi proxime nu. 5. Matienf. ad tit. 1. in rub. glos. 1. num. 102. lib. 5. noua recopil. Reg. in sum. part. 1. cap. 38. casu 2. & in effeto de curas cap. 12. numer. 299. & cap. 14. num. 37. Toller. in sum. lib. 1. cap. 66. Henric. lib. 12. cap. 6. num. 10. Frat. Emman. in sum. tom. 1. cap. 158. concl. 3. num. 4. Rebuff. de pacificis possessoribus num. 194. vers. sexto, Flamin. dist. quæst. 3. num. 189. Soar. tom. 5. disp. 49. sect. 3. num. 15. Sanch. dist. lib. 7. disp. 84. num. 15. Nicol. Garc. dist. cap. 6. num. 16. Beller. dist. §. 6. num. 39. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quæst. 106. nu. 3. Bonacin. dist. disp. 7. quæst. 2. punct. 5. num. 12. vers. 3. Campanili dist. cap. 6. num. 7.*

9 Sic etiam ducens corruptam, quam credebat esse virginem sit bigamus, nam impræsentiarum non agitur de vitio promouendi ad Ordines, ad quod desideratur scientia, sed de significationis

defectu, quem potest pati ignorans, & lex promotionis factum requirit, non voluntatem, *cap. vlt. 15. quæst. 1.* quare ita tenent multi ex supra citatis, & vltra eos *Cou. dist. par. 1. §. 2. num. 2. vers. 3. Humad. leg. 5. super glos. 33. num. 2. tit. 5. par. 1.*

10 Idem quoque dicendum est, quamuis illa coacte cognita commisisset adulterium, nam etiam tunc maritus rem cum illa habens sit bigamus, quia vis illa præcisa excusat feminam à culpa, sed non efficit matrimonium illud esse aptum ad significandam coniunctionem Christi cum Ecclesia, ita docent *glos. verbo virgo in cap. nemo 32. dist. vbi Turrec. art. 1. num. 1. Mayol. dist. cap. 33. num. 6. Pinald. dist. p. 2. vbi de irregularitate bigamie num. 7. Henric. lib. 12. de matrim. cap. 6. num. 7. Sanch. dist. num. 15. in fine.* Tandem ideam dicendum est, etiam si debitum reddiderit vxori adulteræ à Superiore compulsus, vt tenent *Nauar. in man. cap. 16. num. 27. Pinald. dist. par. 2. vbi de irregularitate bigamie num. 6. Cou. dist. §. 2. num. 2. vers. quarto, Flamin. dist. quæst. 3. num. 189. Gutier. Canon. lib. 1. c. 25. n. 15. Mayol. dist. cap. 33. n. 7. Sanch. dist. disp. 84. n. 17. Bonacin. dist. n. 12. Campanili dist. c. 6. n. 8.* vbi etiam dicit bigamum fieri, qui exterius provincias peragrauit, longissimoque tempore à patria absuit, itaut probabiliter fere omnes suspicati sint ipsum mortem cum vita commutasse, quare præcedente iudicio Ecclesie, licuit mulieri alteri nubere, consummato vero matrimonio redderit qui absens erat, ac muliere instante ipse fuerit à iudice compulsus iterum illi jungi, nam profecto bigamus erit, de quo etiam *Sayr. lib. 6. cap. 4. num. 19. Bonacin. d. disput. 7. quæst. 2. punct. 5. num. 11.*

11 Tertius & quartus interpretatiue bigamie modus est quando quis duo init matrimonium irrita, vel saltem alterum irritum, & alterum validum, qui colliguntur ex ratione text. in *cap. nuper, in fine de bigamis*, nam iste talis affectus est ad duo matrimonia ineunda, & ex parte sua utrumque contraxit, licet ex aliquo defectu utrumque vel illorum aliquod sit inualidum, ita *Nau. cap. 27. numer. 19. Mayol. dist. cap. 33. numer. 3. Henric. dist. cap. 6. num. 6. Campanili d. cap. 6. numer. 9.* plures quos refert & sequitur *Sanch. dist. disp. 84. numer. 3. vbi numer. 4.* resoluit irregularem esse, qui vera vxore nondum cognita, eaque superflite ad aliud de facto matrimonium transit, illudque consummans, si postea coactus ab Ecclesia redire ad legitimam vxorem, eam carnaliter cognoscat.

12 Qui vero cum pluribus fornicatus est, aut cum vna & corrupta, nequaquam credendus est bigamus *capit. pen. de bigamis*, neque vero qui ante, aut post matrimonium cum meretrice rem habuit *capit. fraternitatis 34. dist.* Duo namque coniunctim per necessaria sunt, vt bigamia contrahatur, matrimonium scilicet præcedens, & vfus venereus subsequens *Sanch. dist. lib. 3. disp. 83. numer. 3. & 6.* vbi addit non oriri bigamiam nec irregularitatem in foro conscientie ex copula absque feminis virilis emissionem intra vas femineum, sed in solo foro externo ob præsumptionem perfectæ copulæ.

13 Vnde consequens est multipliciter matrimonij rati nondum consummati non inducere bigamiam, sicut nec est bigamus, qui ducit eam in vxorem, quæ contraxerat matrimonium cum altero morte præueniente ante illius

conſummatione cap. ult. 34. diſt. 7. Sanch. d. lib. 7. diſp. 83. num. 5. Bonacin. diſt. punct. 5. nu. 5. vbi num. 6. dicit multiplicata ſponſalia non inducere bigamiam. etiam ſi ſubſequuta ſit copula.

14. Sciendum nobis eſt cur bigamia incurrat per contractum matrimonium cum corrupta, aut cum duabus mulieribus, quamvis ſucceſſive, & ſubſequenti copula conſummatum non autem ſi vir cum pluribus copularetur meretricibus, quamvis poſtmodum ipſe fornicator aliam & virginem ſibi matrimonio liter colligaret? Cui quidem propoſita dubitationi reſponſionem tradidit plures afferendo rationes diuerſitatis gloſ. verbo cognitam in d. cap. de litum, quam ibi plures commendant. Quibus relictis veriorilla communiter à Doctõribus adducitur ratio, quod ſcilicet conſenſus matrimonium in euntis non cadit ſupra ſe ipſum, ſed fertur in alterum coniugem, atque ita ipſamet contrahens eſt quaſi terminus à quo, is autem cum quo contrahit eſt quali terminus ad quem fertur alterius coniugis conſenſus: ſed nullus actus ſortitur ſpeciem à termino à quo, ſed à termino ad quem, vitium ergo corruptionis ipſius viri, qui eſt terminus à quo reſpectu ſui matrimonij non debet ipſi nocere, vt bigamus efficiatur, ſed vitium corruptionis in termino ad quem ita Mayol. diſt. cap. 33. num. 3. verſ. altera in fine. Cou. diſt. 2. num. 3. v. g. de irregularitat. cap. 56. §. 3. Tirag. in l. 1. connub. nu. 35. plures alios refert Cened. ad decretal. collect. 166. num. 4. verſ. item, quibus adde ſayr. diſt. cap. 4. num. 13. ſoar. diſt. diſp. 49. ſect. 3. nu. 9. Valer. Reginald. in praxi ſeri pœnit. lib. 30. num. 86. Bonacin. diſt. punct. 5. num. 7. verſ. rogatus, Sanch. de matrim. lib. 7. diſp. 84. num. 6. Gutier. eod. tr. ſect. cap. 107. num. 11. verſ. ratio, Campanili diſt. cap. 6. nu. 11. Sed aduerſus hanc rationem inſurgit Cardin. Bellarm. in controuerſ. Cathelic. tract. 2. lib. 1. de clericis cap. 24. verſ. ut hæc, vbi aſſerit quod ſi ipſa ratio ſubſiſceret, certe qui duxerit ſecundam vxorẽ, & virginem, bigamus non eſſet, nam vitium nullum eſt in hoc matrimonio reſpectu mulieris, ſed reſpectu viri, ergo terminatur ad mulierem bigamiæ incapacem, non autem à muliere ad ipſum virum. Quare ipſemet Bellarm. aliam ſubdit rationem aſſertans prohibitum eſſe Ordines ſuſcipere, qui duxit fornicariam, non quia bigamia oriatur ex illo matrimonio, ſed quia ſic placuit Eccleſiæ ob dignitatem Sacerdotij.

15. Similitudinaria bigamia contingit quando quis poſt votum ſolemne caſtutatis emiſſum in profeſſione religionis, vel in ſuſceptione ſacrorum Ordinum matrimonium celebrat cum aliqua, eamque carnaliter cognoscit cap. quotquot 124. 27. quaſtion. 1. ex ea ratione quia adſtrictus voto ſolemni cenſetur ſpiritualem quodam matrimonio coniunctus cum Chriſto, & Eccleſiæ, & deinde volens carnaliter cum alia coniungi per matrimonium, cenſetur celebrare duo matrimonia, quamvis autem ſecundum ſcilicet carnale inualidum ſit per impedimentum procedens à voto ſolemni, vel ſacro Ordine, quia tamen adeſt effectus intentionis cum opere ſubſequuto, iudicatur bigamus ſimilitudinariè propter ſimilitudinem ad vere bigamum, ita Nauar. in man. cap. 27. num. 195. verſ. ſimilitudinaria, & conſ. 1. num. 7. verſ. ex quibus, de bigamis, in vtraque edit. Conar. diſt. §. 2. num. 2. verſ. tertio, Flamin. diſt. quaſt. 3. num. 190. v. g. de diſt. cap. 56. §. 3. num. 4. Sanch. d. lib. 7. diſp. 85. num. 11. Bonacin. diſt. punct. 5. num.

2. verſ. bigamia Nicolans Garci. diſt. cap. 6. num. decimoquinto, Campanil. diſt. cap. 6. num. duodecimo, Bellar. diſt. §. 6. num. 40. Quod idem procedit, quamvis in ſacris conſtitutus cum virgine & vnica contrahat ex cap. 1. & 2. qui clericus vel vniuersus, vt docent gloſ. ſin. in cap. ſane ſacerdotes, de clericis coniugatis, & plures quos refert & ſequitur, Sanch. diſt. diſp. 85. num. 5. vbi num. 10. aſſerit hanc irregularitatem clerici in ſacris conſtituti, aut profeſſi matrimonium ineuntis non oriri ex ſignificationis defectu, ſed ex delicto, de quo etiam Frat. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 158. num. pen. Henric. diſt. cap. 6. num. 11. 16. Bigamus quis effectus ex aliqua prædicatorum trium ſpecierum excluditur à clericatu, cap. 1. & per totam 26. diſt. cap. maritum 33. diſt. cap. præcipimus, & cap. cognoscimus 34. diſt. cap. quicunque & cap. non conſidat 50. diſt. cap. 1. & 2. 55. diſt. cap. à multis de atate, & qualitate, cap. 1. de bigamis, Bernard. in præſt. cap. 16. cum citatis à Bellar. diſquiſition. clerical. par. 1. §. 6. num. 1.

17. Sicut prohibetur ordinari, ita pariter eccleſiaſtica conſequi beneficia, Rebiſſ. in tract. de paſſibus poſſeſſorib. num. 193. Corraſ. de beneficijs par. 3. c. 4. nu. 2. ſayr. diſt. lib. 6. cap. 5. nu. 9. Aul. de cenſuris par. 7. diſp. 8. dub. 1. Nicolans Garci. diſt. cap. 6. num. 1. & 2. & propterea collationem beneficij factam bigamo inualidam eſſe ſtatentur Nau. conſ. 3. nu. 1. de bigamis. Flamin. diſt. quaſt. 3. num. 192. Etiamſi accedat Episcopii conſenſus Azry inſtitut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. quaſtion. c. de decima.

18. Ordinatus vero contra huiusmodi prohibitionem characterem recipit, non tamen Ordinis executionem habet, ſic intellecto text. in cap. ſi quis vnam 50. diſt. reiecta reſtrictione gloſ. verbo diſpenſare in fine in cap. 1. de bigamis, vbi tantum in ſuſcipiente minores Ordines characterem conſeri aſſerit. Nec obſtat text. in c. quicunque 50. diſt. quatenus videtur probare bigamum Ordinis executione non carere, quia procedit habita diſpenſatione; vt inſinuant verba eiusdem text. ibi hac ſibi conditione veniam à nobis intelligat relaxatam, &c. Incurrit etiam ſic ordinatus pœnam priuationis tonſuræ clericalis, deſolationis habitus, & privilegij cuiuſcunque eccleſiaſtici, niſi ſit initiatus Ordine ſacro, cum iam non poſſit viuere vt laicus, ita v. g. de diſt. c. 56. §. 1. num. 3. ſayr. diſt. lib. 6. c. 5. num. 2. & 4. Bonac. diſt. punct. 5. in fine.

19. Episcopopus ſi ſcienter bigamum ordinauerit incurrit ſuſpenſionem annalem ipſo iure à collatione eiusdem Ordinis, quem contulit bigamo, nec non à celebratione, vt per Nauar. conſ. 3. num. 2. ſub tit. de bigamis, quin deponi inſuper poteſt à poteſtate, & officio ordinandi iuxta cap. 2. de bigamis, gloſ. verbo ſucceſſores in cap. nullus penitentem, 55. diſt. additio vero ad dictum conſ. 3. Nauar. atteſtatur à ſacra Congregat. Concil. deciuſum Episcopum non poſſe Ordines bigamis conferre, ſi autem conferat, aliquam non incurere pœnam ipſo iure: & quidem de dicta pœna ſuſpenſionis à collatione Ordinis, quem contulit bigamo, nullus eſt Canon, nam capit. 145. & capit. ult. de tempor. ordinat. lib. ſexto, non loquuntur de ordinatione bigami, & pœna non ſunt extendenda ad alium caſum, iuxta vulgaria iura: nec dict. cap. nullum penitentem, ponit talem pœnam ſuſpenſionis à miſſando, vnde poteſt intelligi quod non ſit lata ipſo iure, ſed ferenda per ſententiam, vt colligitur ex illis verbis, ab ea

die, quae ei potuerit hoc approbati, quae videntur de-
notare eam poenam esse imponendam cum delictum
in iudicio probabitur, ita Nicol. Gare. dist. c. 6. a. num. 8.
vbi nu. 11. admonet quod quamvis ex noua Const.
Sixti V. cōtra cleric. male promotos à collatione ordi-
num, & executione pontificalium eo ipso suspens-
us, & ab ingressu Eccl. interdictus existeret, illa est
iam redacta ad terminos iuris cōmunis, & Cōc. Trid.
per alia Cle. VII. prout ipse Gare. asserit p. 2. c. 5. n. 70.
20 Hæc bigamia irregularitas solo iure Pontificio
inducta est, cuius contrarium non inducit tex. in c.
2. de bigamis, dum habet non licere cum bigamis di-
spensare, quia verbum, licet, ibi importat difficultate-
tem, non autem impossibilitatem, quare absque dubio
tenendum, ex eo quia solo iure Pontificio indu-
cta est, posse summum Pont. in ipsa dispensare, vt
asserunt D. Thom. in 4. dist. 27. q. 3. in corpore, & ibi Rich.
Palud. & alij gloss. verbo fiat, in cap. lictor 34. dist. Con. in
Cle. si furiosus par. 1. §. 2. n. 4. Nauarr. in man. c. 27. n. 197.
Azor. in sit. moral. par. 2. lib. 6. c. 4. q. 7. Franc. Leo in the-
sauro fori eccles. par. 2. c. 8. n. 34. Salzedo ad Bernard. c. 16.
verf. dispensare, Fr. Ludou. Miranda dist. q. 8. artic. 2. concl.
1. Henr. lib. 12. cap. 6. §. 11.
21 Principalis huius Alleg. questio hinc opportune
petit an Episc. in bigamia vera, vel interpretatiua
possit dispensare in quatuor potissimas inuenio senten-
tias: prima sententia ipsaq. verior tenet Episc. nō posse
dispensare cū huiusmodi bigamis etiā ad Ordines mi-
nores, aut primam tonsuram, aut beneficiū etiā sim-
plex, quia c. vnic. de bigamis lib. 6. desumptum ex Cō-
cil. generali Lugdunen. interdicat bigamis in minorib.
Ordinib. constitutis deferre tonsuram clericalem, nec
committit dispensationem Episcopo: tum quia hoc idem
indicat generalitas Concil. Trident. sess. 23. de reform.
cap. 17. & Episcopus nequit in Decreto generalis Concil.
dispensare, vt dixi Alleg. 33. n. 25. quare hanc sententiam
tenent Grell. 5. verbo dos muge-
res, tit. 5. p. 1. Conar. in Clem. si furiosus par. 1. §. 2. n. 4.
Flamin. d. q. 3. n. 196. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 26. nu. 8.
Humada l. 5. gloss. 33. n. 3. tit. 5. par. 1. Salzedo ad
Bernard. caput. 16. verbo dispensare, Bellet. dist. §. 6. n. 41.
22 Et secundum hanc sententiam fuisse decisum in
Sacra Cardin. Congreg. tellantur Armentariz. in ad-
dit. ad recapit. legum Nauarra. lib. 2. tit. 19. de foro comp.
num. 16. Nicol. Gare. de benefic. par. 7. cap. 6. n. 5. pra-
xis noua episcop. par. 1. cap. 1. num. 60. Francisc. Leo d.
cap. 8. num. 36.
23 Secunda sententia ait non posse Episcopum
dispensare, vt bigamus promoueat ad Ordines
minores, & beneficia simplicia, posse tamen con-
cedere, vt inferuiat in Ordinib. minoribus ante sus-
ceptis, & vt beneficium simplex, quod ante possi-
debat, retineat, ita Angel. verbo bigamus nu. 8. Abb. in
c. super eo n. 5. de bigamis, Nauarr. in man. cap. 27. n. 197.
Philarch. de officio sacerdot. tom. 1. lib. 4. cap. 7. in fine, Ra-
lent. p. 4. disp. 7. quest. 19. puncto 3. in 1. specie irregula-
ritatis, Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 158. concl. 5. n. 6.
Prima in suo candelabro par. 2. vbi de irregul. bigamia
num. 34.
24 Tertia sententia prædictis receptior ait posse
Episcopum dispensare, vt accipiat Ordines mi-
nores, suscepiusque vtatur, ita D. Thom. in 4. dist. 27.
q. 3. art. 3. vbi Palud. q. 4. art. 5. concl. 4. & Durand.
q. 4. gloss. verbo dispensare in fine, in c. 2. de bigamis, Angl.
in floribus theolog. p. 1. vbi de matrim. quest. 1. art. vltim.

difficul. 1. concl. 2. Petr. de Ledeſma de matrim. quest. 66.
art. 5. concl. 3. Iacob. de Gressus in aureis decis. lib. 4. cap.
27. num. 38. Borgas de irregul. p. 5. tit. de bigamis num. 8.
Henr. lib. 12. cap. 6. §. 11. Bonacina de censuris disp. 7. q.
2. puncto 5. num. 15. Azor. in sit. moral. par. 2. lib. 5. c.
20. q. 2. & lib. 6. cap. 4. quest. 8. & 11. Sayr. de censur.
lib. 6. cap. 6. n. 11. Aulacod. tract. par. 7. disp. 7. dub. 4.
Fr. Ludou. Miranda in man. Pralat. tom. 2. q. 8. art. 2.
conclus. 2. Sanch. d. lib. 7. disp. 86. n. 11. Paul. Comit. el.
respons. moral. lib. 1. quest. 106. num. 5. & 6.
25 Verum priori sententiæ tanquam probabiliori
adhæreo, eamq. limitarem nisi necessitas urgeat ob
ministorum penuriam, nec esset aditus ad Pontificē
ob loci distantiam, quia ob similem necessitatem po-
test Episcopus in lege Concilij generalis, vel Ponti-
ficia dispensare, vt dixi alleg. 33. n. 26. quare sic limitant
Henr. d. c. 6. §. 11. Sanch. d. disp. 86. n. 14. Item limitare
in bigamia interpretatiua ex delicto conſurgente,
qualis est illa, quæ oritur ex duplici matrimonio,
neutro existente valido, aut altero valido, & altero
irrito, potest Episcopus, si delictū sit occultum, di-
spensare virtute Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 6. ita Hen-
r. d. c. 6. in fine Sanch. dist. disp. 86. num. 13.
26 Circa dispensationem in similitudinaria volūt
quidam in ea Episcopo non concedi facultatem di-
spensandi, quamvis clericus vnicam, & Virgine dux-
erit, sic Mayol. de irregularitat. lib. 1. c. 33. n. 7. Alij è con-
trario tenent posse Episcopum dispensare, quamvis
corruptam duxerit, sic Palat. in 4. d. 27. disp. 4. colum.
15. & supponere videtur Henr. d. c. 6. n. 1. vbi ait dif-
ficilius dispensare Episcopum quando clericus cum
vidua, alias corrupta cōtraxit. Verū Doctores com-
muniter sic distinguendum censent. Si clericus ille,
cum vnicā, & virgine contraxerit, potest Episcopus
dispensare, secus si cum vidua, vel corrupta,
vel duplex inijt matrimonium, primam partem
huius distinctionis probat sic necessario intelligen-
di ne alijs aduerſentur text. in c. sacerdotes, de clericis cō-
ing. & in c. 1. qui clerici, vel vouentes, secundam vero
tex. in c. nuper, & in c. fin. de bigamis, ita docent gloss.
verbo dispensati in c. 1. & verbo in subdiaconatu in c. 2.
qui cler. vel vouentes, & verbo dispensati in c. nuper de bi-
gam. Gomez. tract. breuium n. 20. & 21. Cou. d. p. 1. §. 2.
n. 2. verf. secundo, Nau. c. 27. n. 197. in fine, Selu. de benefi-
par. 4. q. 7. n. 8. verf. 13. & 14. Borgas de irregul. par. 5. tit.
de bigamis n. 9. Philarch. de officio sacerdot. to. 1. p. 1. l. 4. c.
7. in fin. Anto. Cuch. lib. 4. in sit. maior. tit. 12. n. 188. Ra-
lent. par. 4. disp. 7. q. 19. punct. 3. in 1. specie irreg. in fine, Sanch.
d. lib. 7. disp. 86. n. 20. Aloys. Ric. in praxi. aurea resoluit.
220. Fr. Lud. Miranda d. tom. 2. q. 8. art. 1. concl. 3.
27 At vero si ex delicto occulto oriatur irregula-
ritas hæc similitudinaria bigamiae poterit Episcopus
dispensare, quamvis clericus in sacris constitut-
us, aut professus viduam duxerit post sacrum Ordinem,
vel professionem, Aloys. Ric. d. resoluit. 220. Sanch.
d. lib. 7. disp. 86. n. 23. & n. 22. resoluit posse Episcopum
dispensare in irregularitate bigamiae similitudinariae
professi trāsuentis ad matrimonium, quando profes-
sus est exemptus, si ex licentia sui Superioris subij-
ciatur Episcopo. Nam Prælatus religionis circa suos
religiosos eisdem casibus dispensat, quib. Episcopus,
Fr. Ludou. Miranda d. quest. 8. art. 2. Henr. d. cap. 6.
num. 11. prope finem, vbi etiam asserit quod Abbas
secularis non dispensat nisi ex consuetudine sibi
concedatur.

BAR
De
Po
Ep